

Da tako krošnjarsvo ne more biti ljubo prebivalstvu, je nujno.

Na to navaja različna mnenja o krošnjarsvju in konkurenči, katero dela stalni trgovini. — Krošnjarsvo je pa na vsak način koristno za tiste kraje; kamor ne pridejo železnice. Ljudje ne pridejo takó lahko do potrebnega blaga in jim je celo ljubo, ako jim ga kdo prinese v hišo po pošteni ceni.

Domača obrt bi ne mogla vstrajati brez krošnjarsvja. Kdor kaj izdeluje, navadno nima časa, da bi mogel tudi okoli nositi in prodajati. Velikim trgovcem ostaja veliko blaga, ki je sicer kdo v dobro, a je prislo iz mode. Prodajo ga polem krošnjarjem; zadovoljni so oni, kupci pa tudi. — Enako prinašajo krošnjari nove reči med svet. Krošnjari so pa ob enem navadno odjemljivi drugih trgovcev in ne njih tekme. V mnogih krajih je prav malo štam. Brez krošnjarjev bi ti štamnariji po svoji volji rasili s cennimi; takó pa morajo prodajati blago za zmerne cene in posten dobiček.

Alli pritožbe proti krošnjarsvju, zlasti pa proti židovskemu, so prav velike. Zato je vlada predložila načrt zakona, po katerem bi se krošnjarsvo jasno omejilo doseganje pravice.

— Doslej je vlada dovolila „havziranje“ 30 let starim možem; po novem načrtu se zahteva 33 let.

To je pač že huda omejitev, saj je že 30. leto prejraza zahteva. Dalje se zahteva, da osebe, ki hote krošnjari, morajo vsaj eno leto bivati v dolični občini in da morajo biti poštene in zanesljive. Tu si hote vlada odpreti vratico, da bo mogla izključevati od krošnjarsvja vse n-ubeji osebe. — Dalje določa ta načrt, da krošnjar ne sme imeti ne hlapcev, ne vozov, ne konj, niti ne sme v hišo, aka ga ne pokličejo. — Ali tako krošnjarsvo je nemogoče. Le z igrami in takim drobžem bi se moglo že krošnjari v zmislu tega načrta. Nasi ljudje prodajajo navadno sukno, ki je težko blago. Koliko ga pa more eni sam človek nesli, ako ne sme imeti ne hlapcev, ne konj ne vozov, da more prodajati več različnih vrst sukna?

Palje obsega ta načrt že raznih obteževalnih naredb za obdobljenje in za dovoljevanje potnega lista. Torej vse polno omejenj in tetav! Državni zbor ni se izrekel svojega mnenja, ali to se zgodi najbrže že v jeseni. — Midva z gospodom grofom sva mnenja, da krošnjarsvo naj se le omeji pri takih ljudeh, ki so kvarljivi (Zidi!), dovoli naj se pa takim možem, ki prihajajo iz krajev, kateri ne morejo rediti vsega prebivalstva. Tudi oni so avstrijski državljanji in morajo živeti: to bi bilo pravično! (Res je!)

Vlada sicer priznava vse te razloge, ker je sprejela v načrt za take kraje razne olajšave, ali tudi s temi je jako skopa. Poprej so bili taki kraji načrti po imenu, v novem načrtu pa tega ni; vlada bi v tem slučaju torej ravnala po svoji volji. Dalje pravi, da v kraju, ki so imeli glede na krošnjarsvo že doslej kake privilegije, se more dati pravica do krošnjarsvja že pri 24. letu prosilevem. Ako imajo biti olajšave le take vrste, potem to n-ine! Vlada naj bi raje krošnjarsvo kar odpravila, ali ljudem, katerim je vzela s tem zaslužek in obstanek, bi morala dati kako nadomestilo, ker živeti moramo pač vsi.

Naši krošnjari dobro poznajo nevarnost, ki jim preti. Na Dunaj je prista depuracija naših Šrpničanov, ki so bili pri raznih poslancih in tudi pri meni. Gospoda grofa Alfreda Coroninija ni mogla dobiti. Sicer sva potem midva govorila o tej zadovi in oba sva bila in sva se vedno mnenja, namreč, da krošnjarsvo naj se načelno omeji, le za naše kraje naj bi to ne veljalo, ampak ostali naj bi doseganje privilegij. Našim krošnjarem mora biti dovoljeno, da morejo imeti hlapce, konje in vozove, ker suknje je težko in ga pač potrebujejo raznih vrst. Tudi omejitev, da morajo ljudje krošnjarja že le poklicati v hišo, je prejraza, da načrnost onemogoči tako kupcijo. Ako vlada zares misli pomagati našim ljudem, naj jmda vse, cesar treba pri svoji kupciji, ali pa naj jim raje kar vse vzame! (Vse naj raje vzame, vse!)

Gledé na naš okraj morale bi torej obvezljati vse doseganje izjeme! Ako bi se pa to ne zgodilo, morallo bi se veliko ljudstvo izseliti. Žalostno bi bilo, ako bi vlada postila, da se izseli naše zveste in delavno ljudstvo, ki je radovljeno žrtvovalo kri in metje za to državo. Ako pa vlada vzame ene vrste zaslužek, je njeni sveta dolžnost, da ga nadomesti na kak drug način. Ako tega ne storí, potem naši ljudje lahko pereklop z mirno vesijo: Veš ti vlada, ti si nam vzel zaslužek, a drugačenega nam n-otresi dat, če tudi ti je morebiti znano, da tudi mi hocemo živeti. Ker si nas pa takó trdo zgrabi za vrat, evo, tu imas naši hiše, naša polja, našo živino, vse bodi tvoje, a ti redi nas in naše rodbine!

Krošnjarsvo nikakor ni prijetno delo (O ne, ne!), v trudu in potu svojega obrazja si možje pridobě horni zaslužek, ki redi cele rodbine. Ako vlada tega vzame, dolžna je kakó drugače poskrbeti za take rodbine. Taki so najini nazori v tem uprašanju; v njih zmislu sva delala doslej in bova delovala tudi zanaprej. (Dobro, dobro, živo!)

Kakor sva opazovala v gmotnem oziru vse koristi svojih volilcev in skušala kolikor mogoče zagovarjati jih, takó sva skrbne ob-

račala svoje oči tudi za dušno blaginjo svojega naroda.

Na to začne opisovati našo borbo za slovenske ljudske in srednje sole in vse kokane poslancev v dosegajo lega pravnega namena. — V zadovi srednjih soli je izrekel minister M a d e y s k i načelo, da jih vlada dovoli povsod, kjer se za nje izrejejo deželni zbori ali pa vsi državni poslanci iste dežele. Mi nismo videli njegovega srca, marve smo slišali le besede (Smej). Teh smo se oklenili vsi državni poslanci z Goriskega in sli k ministru, kateremu smo povedali, da vsi državni poslanci na Goriskem smo edini v zahtevi, da sedanj srednji soli v Gorici se morata razdeliti po narodnosti v slovenski in laški. (Dobro, tako je prav!) Minister ni tajil svoje izjave, ali kdor noče dati, za izjavo ne bo v zadregi (Seveda ne!); mot najbrže ni niti stuti, da bi se našla kje v Avstriji sredna deželica, kjer bi bili vsi državni poslanci edini v tej prevajni zadovi. Toda mi državni poslanci smo storili svojo dolžnost in enako bomo delali tudi v prihodnje ter drezali, prosili in zahtevali (Dobro! Živio! Zahtevati! zahtevati!), naj nam dajo srednje sole v slovenskem jeziku, do katerih imamo pravico po naravnih in ustavnih zakonih. (Tako je! Živio!)

Predide k politiškim uradom. Omeni, da v tolminskem okraju se ne čujejo več pritožbe zastran nemškega dopisovanja od strani okrajnega glavarstva, ki se trudi, da bi ustrezoalo prebivalstvu v jezikovnem oziru. Tudi na Krasu je takó, kjer glavarstvo uradije slovenski. Na j s l a b s e j e v Gorici, kjer ni slovenske vešči uradnikov. — Poslancesta se v tem pogledu pritoževala in osrednja vlada je jasno povedala, da ne odobri nemškega dopisovanja na slovenski zemlji. Minister je celo prosil, naj se mu posljejo z dokazi podprtje pritožbe, ako kako glavarstvo greši proti načelu narodne enakopravnosti.

Tudi pri naših sodiščih je potrebno se veliko prememb. Italijani imajo vse, kar hočejo, nam pa se zapored odrekajo najvažnejše pravice. V čisto slovenskih okrajih velja nemščina kot sodni jezik; kjer je med nami pa le pesčica Lahov, tam je že laščina skoro izključna gospodovalka. Takih odnošajev ne moremo in ne smemo dalje trpeti! Slovenski poslanci smo se doslej že veliko upirali tem razmeram, dosegli smo že marsikaj, ali ker nas ljudstvo v tem pogledu premašo podpira, napreduje zboljšanje le polagona, rekel bi prepočasi. — Naše ljudstvo samu podaja nemške ali laške vloge, na kat sliče seveda tudi razsodbe v teh jezikih. Takó bi ne smelo biti! — Seveda je v veliko slučajih oprstljivo tako ravnanje, ker slovenske stranke ne dobé slovenskih odvetnikov. Lahpa pa ne znajo in ne marajo uradovati slovenski. — Ali tudi uradniki nam se vedno mnogo kvarijo, ker niso vešči slovenskemu jeziku. Ko prosijo za službe na slovenski zemlji, takrat seveda znajo vse slovenski in dokazujojo to znanje z raznimi listinami dvomljive vrednosti, pozneje pa, ko treba uporabljati jim to znanje slovenskega jezika, se pokaze, da ga nikjer ni.

Par slučajev. Pred leti je bil postavljen na zatočno klop pred porotniki Slovenec, ki je bil obdužen po ziga nja. Na kaj se je opiral obtožnica? Čuje! Isti Slovenec je nekdaj poprej v nekem prepitru grozil pogorečen: „Čakaj le, ti že — z a k u r i m“. Ta „z a k u r i m“ je prisel v nemški zapisnik kot „z a g e m“, kar je pa velikanski razloček. (In se kaščen! Strašno!) Ko so videle porotniki, za kaj da gré, so moža oprostili še predno se je dovršila obravnava po navadnem teku. — Drug slučaj se je primeril letos. Dva solkanska poljska ču sta bila postavljena na zatočno klop za član krivega pričanja. Moža sta Slovenca in razumeta še furlanski le za silo, o književni laščini pa nimala niti pojma. Česa sta bila obdužepa? Da sta nekaj drugače trdila pred preiskovalnim sodnikom nego je bilo po drugih pričah dognano za resnico. Ali obtožnica se je nanašala na laški zapisnik, v katerem je bila zapisana tožena trditve, ali zatoženca sama sta odločno trdila, da ona nista takó govorila, da sodnik ju ni razumel. Nič ni pomagalo*, obsojena sta bila na precej ostro jecto. (Sum po dvoranji.)

Kak nauk sledi iz tega? Da ne pustimo zapisnikov v tujem jeziku.

Ministerstvo samo je mnenja, da na slovenske vloge ticejo slovenske obravnave in razsodbe in da se morajo zapisniki spisovati v tistem deželnem jeziku, kateri govor stranka. Ko smo se državni poslanci pritoževali v tem oziru, izrekel je minister ponovno to načelo in se dostavil, naj se mu natančno naznani številka zapisnika ali sploh kak drug podatek, po katerem se bo mogel prepričati minister, da se je drugače postopalo nego zahteva pravica, potem že ukrene potrebo, da se kaj takega ne bo več godilo. Ne preostane nam torej drugo nego: pritožba na pritožbo!

Predide k starj rani — k porotnim s o d i ē m. Tu govor zoper obširno o važnosti teh sodišč — in kakošno so pri nos. Govori o tem, kakó se sestavlja imenik porotnikov in opozarja župane in volilce, kakó se jim je vesti pri sestavljanju prvotnih imen.

* Zdi se nam, da kasacijsko sodišče je enkrat že načelno razsodilo, da zapisnik v tujem jeziku, katerega izpravevanje ni več, ne more biti podlag za k a s e n s k o p r e g a n j a n e, ako se kaka izpoved ne ujemata z resicou. Naj bi naši pravniki pregledal to reč. — Uredništvo.

nikov. — Minister je priznal na pritožbo gornikovo, da take razmere pri naših porotah so nepravilne in je oblubil v javni seji pomoci.

Odgločno se protivi, da bi se Slovenci v domači deželi moralni preslišati ali zagovarjati pred poroto posredovanjem tolmaca. Tega ne moremo trpeti! Tolmac nikdar ne more povedati tega in s takó živo besedo, kjer prica ali zatočenec. Meni samemu se je prišel, da sem bil pozvan letos v neki tiskovni pravdi za pritožbo. In videl sem, da tolmac ni prestavil v laški jezik niti vsega, niti vse takó, kjer sem jaz povedal — a povravljati mu nisem hotel. — Da takib odnošajev ne moremo in ne smemo trpeti, je naravno. Za porotna sodišča brez tolmaca so celo Nemci. Ko sem govoril v državnem zboru o teh odnosih, so se čudili in pritrjevali poleg konservativcev tudi antisemitni v celo levičarji. Levičar M e n g e r se je odločeno izrekel proti našim porotam na Primorskem. Takó nam utegne torej tudi na tem polju prisilji solnce lepše prihodnosti, ako bomo edini in vstrajni v borbi za svele svoje pravice. (Tako je, živo!)

Ker sem itak govoril že precej časa, prenehamb nekoliko, ker se mi gotovo se ponudi prička, da pojasnim se to ali ono, kar bi bilo morebiti dobro in potrebno. Za zdaj pa dan priliko gg. volilcem, da se oglaša, aki imajo kaj oponiti o mojem poročilu, kaj popravljati ali sploh kaj povedati, ker zde je vsakomur prilika, da odkrito govoriti svojima poslancema. In s tem končan za zdaj. (Zbor zahvali poslanca za izborni govor z viharnimi živio-in dobro-klici).

(Konec prihodnjic).

Domace in razne novice.

Naročniki-dolzniki naj pogledajo prihodnjic na pos: kolikor bo tam zapisano, znašo dolg do 30. jun. t. l. in toliko morajo nemudoma poslati, aki hoče se naključi dobitati list.

Gg. d o p i s n i k e, katerim niti danes nismo mogli ustreči, prav lepo prosimo, da bi nam oprostili, ker s prostorom smo tudi danes v zadregi. Veliki shodi so nam pobrali toliko prostora, da smo morali na marsikako drugo stran zanemariti svojo pozornost.

E n a k o p r a v n o s t p r i g l a v a r s t v u v G o r i c i . — Poslanec dr. A. G r e g o r ē c je pri raznih shodih naglasil, da e. kr. okrajno glavarstvo v Gorici se najmanj briga za slovensko uradovanje. Eni sami furlanski občini (v župniji Ločnik) pise laški, za 42 slovenskih se pa n-ine ne znemi. Te dni so bili precej rezki prepriči celo v Rihembergu, kateremu županstvu je glavarstvo obljubilo, da bo bolj pazile na slovensko dopisovanje.

Iz Š e m p a s a nam pa poročajo sledeči slučaj: Poselstnik A. S. je podal utok na glavarstvo zaradi globe v zadni poljskega prestopka. Dne 19. t. m. je dobil nemško rešitev z dnem 4. jul. 1884. st. 584. Poselstnik A. S. tega odloka ni hotel sprejeti, a obhodnik mu ga je vrgel na mizo. Ab on je zapisal nanj, da nemškega odloka na slovenski utok ne sprejme in da zahteva slovensko rešitev.

Mi smo prepričani, da mu glavarstvo ustrezhe, ali čemu stori to še le zdaj? Zakaj takoj spodelka ne izda slovenske rešitve?

Hvaležni smo svojemu poročevalcu, da nam je poslal takó natančne podatke. Tako naj bi storil vsakdo, kateremu se priperi kaj enakega, a mi bomo znali vse to porabiti na primerem mestu.

K n i j g o v e z n i c a . — Ze večkrat so se oglašali v našem listu dopsniki, ki so tožili, da v Gorici pogrešamo svojega knjigovezca. Naši rojaki imajo veliko knjig, a ne vedo, kam bi se obrnili.

Tej potrebi bo doslej ustrezeno. Trgovec s papirjem gospod Anton J e r e t i c je ustanovil knjigovezni zavod, ki bo morebiti ustrezati vsem željnim slovenskima občinstvom. Naša S l o v a n s k a k n j i z n i c a se bresira v tej knjigoveznici.

Da bo ta zavod, kakor tudi njegov volilci, preseli se v Semeniško ulico, v one prostore, kjer je bila doslej znana Baumnova sladčičarna.

Ni dvooma, da bo uspeval ta knjigovezni zavod, ker g. J e r e t i c je znan kot razumen podjetnik, ki ne bobna toliko na geslo „S v o j i k s v o j i m“!, marve se skrbno prizadeva, d o b r o i n s o l i d n o p o s t r e z a t i , da radi zahajajo k njemu. Takó so odjemniki zadovoljni z njim in on z njimi, kar je edino prava podlaga trajnemu napredku in obstanku narodne trgovine in obrtništva v goriškem mestu.

N a m e s t n i š t v o je razpustilo občinski zastop v Podgradu.

K o l e r a groz. od raznih strani. Laški delavci beže trumoma domov iz okuženih krajev.

K a k ó j h s k r b i ! — Laški in nemški listi imenujejo že kandidata za prihodnji volitvi, o katerih govorimo v današnji prilogi. Kaj nekaj jih to toliko skrbi?! — Kolikor je nam znano, se doslej še niso vršili dogovori o teh dveh kandidaturah; zato bi mi sumi

na morebitno uprašanje v tem oziru ne vedeni dati prav nikakega odgovora. Zato je vsako govoritev nasprotnih listov o teh volitvah le suha kombinacija razgretje orijentalske domišljije.

D a r . — Nj. c. in kr. Apost. Veličanstvo podarilo je iz zasebne blagajne sveto 100 gl za popravo poskodovane cerkve v Pliskovici.

N a s a E e o * je bila v soboto prav nuda na nas zaradi naše zadnje novice proti njej. Nam njeni jezici le dobro dé, zato bi jo lepo prosili, da bi nas vendar še nekoliko zabavala v sedanjih pasjih dneh. — Veseli nas se posebno novica, da je naše odsvetovanje imelo prav biter uspeh. Prav je, le takó naprej! Moj Bog, kdo naj pa éta to puščobo?! Pa se vsak dan bi rada zahajala med svet! Al' res misli, da ljudje nimajo nikakega drugega posla nego da bi — zaspali, kedarkoli bi se toliko žrtvovali, da bi pričeli citati njene s stoterimi skarjami neokretno pristrenje članke iz listov cele Italije?

O v s k h s h o d i h naših dveh gg. poslancev je priobčil S l o v . N a r o d * točna izvirna poročila, — S l o v e n e c * pa molči kot grob, le o shodu v Biljah je priobčil enostranski dopis. Slabega ne more povedati, zavijati ne sme, sicer se mu zapró na Goriskem se mnogokatne duri — dobrega poročati pa ne mara in ker bi se zameril svojim goritskim dopis

C. g. Perinčič popravlja. — Že j. 1891. sem imel priliko, povedati č. g. Karolu Perinčiču — ki je osebno sicer moj dober prijatelj, sošolec in tovarš iz mladih let! — da prav nič ne razume § 19. t. z. Te dni me je uveril, da ga do današnjega dné tudi se ni prečital, kakor so mu na shodu v Boleu ugovarjali voliteci, da niti videl ni raznih postav, o katerih je govoril. — Posafal mi je namreč na dopisnici nekak popravek v zmislu § 19. t. z., drugi dan pa zopet na dopisnici popravek k svojetu: popravku in zahteval, naj jaz njegov popravek — popravim. Dosti tega popravljanja, ali ne? Ker pa ni moja dolžnost, da bi komu spisoval popravke v zmislu § 19. proti kakemu spisu v „Soči“, zato naj tudi prijatelj Karol nikar ne zameri, ako mu stari prijatelj in sošolec ne more ustrezi v tej zahtevi. Ker že ne razume teh šaentnih kljuk, naj bi se raje lepo prijazno obrnil do svojega starega prijatelja in dejal: Ves ti Andreje, v dopisu iz Bolca si me vendar prehudo ozehhal, kakor se ne spodobi nasproti svojemu staremu znancu, sošolcu, Kobarcu in tovaršu iz mladih let, ko za vendar skupaj lesnike brala, blage trgala po kobarskih klopih in drug pred drugim tekmovala za „premij“. Zato popravi prihodnjem tako in takó.....

Evo, to bi bilo bolje nego nevarno obeslanje za tiste nesrečne kljuke, katere je najbolje pustiti v miru, ker sicer je nevarnost, da se utegne vsak lup obvise na njih. Tudi prijatelju Karolu bi se to zgodilo, ako bi „Soča“ objavila njegovu dopisnico; z ene strani bi se mu smejali citatele, z druge bi ga gojovo zgrabil včelin komisar.

Torej same sitnosti in nepričnosti! Zato si stejn v svojo dolžnost, da svojega ljubega prijatelja Karola obvarujem novih gremkih trenotkov s tem, da ne ustrezem njegovim zahtevam. — Sicer pa budi prepričan, da poročilo o tvojih komičnih nastopih bo povsem stvarno; ako te bo kaj hudele, kdo je kriv? Ves prijatelj, jaz sem bolj v Eden kot „Soča“ poročevalcem in ne kot nekak zasnikar, kakor si trdiš z neobčutno nabočnostjo in prijaznostjo, zato moram biti objektiven, da ne snemam z možnosti tudi na ljubo najmilejšemu prijatelju, kar se je res zgledlo.

Konečno te prijateljski prosim, da bi se spomnjal besed in svetov svojega starega prijatelja, ki je 15. t. m. edini med ogromno mnogočo odličnega občinstva iz vsega okraja priselil k tvoji mazi, da se je predlogih letih zopet nekoliko zabaval v tvoji družbi. Ako ohramš v srednji moje besede in se boš ravnal po njih, te nikdar več ne doleti takó gremki usoda, kakoršna je bila brez dvoma 15. t. m. okoli Svinjaka in pod Polovnikom v prijazni naši gorski Sveti. Zdaj pa sprejmi srčne pozdrave od „Soče“ v Soči in le ostani kakor do silej nasproti

starem staremu prijatelju

A. G.

Zavlačevati pa znajo. — Se le pred nekaj dnevi je magistrat vročil dr. Rojencu kot prvepodpisancu odlok dejavnega sed. sveta, da mora mesto s prih. sol. letom ustanoviti slovensko mešano štirizrednico. Od dneva urečitve bi gospodje takali za 30 dnij na morebiten utok od strani prisilcev, ker za nje poteka ta rok že te dni. — Da bi se zopet ne trašil čas, podali smo tukaj od slovenske strani takoj utok na ministerstvo, ker dejavniki solski svet ni ukazal posebne sole za dečke in druge za deklice! Vrhnu tega so tam pojasnjeni nekateri napačni podatki v odloku dej. sol. sveta. — Mi, ki smo imeli ta utok prvi v rokah, smo sklenili, ne ga pričebiti; nekdo drugi pa, ki ni imel z njim druge skrbi nego da ga je podpisal, ga je pa hitel pričebeti — in kitili se tako s pavovim perjem, kakor uganja sploh ves čas o boju za slovenske sole v Gorici. Drugi delajo, on se pa sopiri z njihovim delom, hoteč zlorabiti ga nič manj in nič več nego proti tistim, ki morajo za vse skrbeti.

Učiteljsko društvo, za gorski okraj bode zborovalo v Gorici dne 2. avgusta 1894. ob 9. uri predpoludne v „Cíatlinci“ s sledenim vzopredom: 1. O nadaljevalnih tečajih in solskih vrtih z ozirom na jednak vprašanje letosnje dejavnje učiteljske konference. — Da izvede naši zastopniki pravo mnenje učiteljstva, da jim bode mogoče v resnici biti našim pravim tolmačem, da se važno vprašanje vsestransko presodi — pričakuje se, da se učiteljstvo v polnem številu udeleži zborovanja svojega društva, kajti zdaj je prilika, kakoršna se ne povrne več tako kmalu. 2. O pripravah za VI. skupeno „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“, katera bode v Gorici od 15. do 18. avgusta t. l. 3. Pevska vaja za „besedo“ dne 16. avgusta.

Kromberški vodovod. — Te dni je posebna komisija preiskovala studence v Krombergu vsled pravde med goriskim mestom in grofom Alfr. Coroninijem. Došel je tudi geolog iz Gradea. — Grof A. C. je med tem dal ponudbo, da bi se dolgoletna pravda mirno poravnala, namreč: naj bi se nova studenca Perevnik in Jamšek razdelila med gorisko mesto in krombersko občino. Grof A. C. naredi potem na svoje stroške vodovod do kromberske cerkve in do tistih mestu potreben svet za kopanje brezplačno. Ako bodo sprejeti ti pogoji, dobri Kromberg nov vodovod.

Vabilo k IX. rednemu vellki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Novem mestu v torsk, dné 7. avgusta 1894. leta. Vspored: 1. Sveta masa ob 1/2 11. ura v frančiškanski cerkvi. — II. Zborovanje ob 1/2 12. ura v „Narodnem domu“. — 1. Prvomestni-krov nagovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Nadzorni-tva poročilo. 5. Volitev jedne tretjine odbornikov. — Po pravilih izstopijo naslednji udje družbene vodstva: 1. Matej Močnik, 2. Ivan Murnik, 3. dr. Josip Vošnjak, 4. Andrej Zamajec. — 6. Volitev nadzorništva (5 članov). 7. Volitev razsodništva (5 članov). Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, 24. julija 1894. Prvomestnik: Tomo Zupan, podpredsednik: Luka Svetec.

Narodni praznik v Postojni. — Eso spored slavnostne ustanovitve „Postojni in skoči“.

Dne 4. avgusta zvečer mirozov postojnske godbe 4. avgusta dopoldne: Med 7. in 8. uro spremi dohajajoči gostov na kolodionu po odkoru. Ob 8. uri se daruje sv. maša v dekanjski kapučinski cerkvi. Ob 9. uri odhod k slavoloku, kjer pripremljeno narodno dame spominski trak na čitalniško zastavo. Na to sprejem in pozdrav narodnih društev in gostov pri posebnem vlagu iz Celjs in Trsta. — Zaprti na kolodionski restavraciji; potem odhod v trg do sokolske televadnice. Ob 10. uri sestanek televadice v družbeni televadnici k skupnemu vajanju. Ob 1/2 11. sprejti od Trsta z burglavkom dohajajoči narodnih društev in gostov na kolodionu po odbornikih in takoj potem skupna odhod v postojnsko župno.

Postojnska pama bo o tej priloki zajedno razstavljeni s svetlami in z električnimi svetilkami. Na prostornem janskem plesnem prizorišču se buffet, podoba in prizore pevskih društev. Vstopnine jasno je za dvanajst do dve vedenjence zlatno značena in je tudi prizora dana, nove, dosedaj te neodprtje krasne oddelke postojnske jame si ogledati. Vsi želeni prehodnički vlagi iz Celja dobro ustopnici v jame z voznim vozom 5. avgusta dopoldne: Ob 1/2 2. ura končati v vitem salom župnik g. M. Viček. Koncert z 1/2 50. koncert se država in posamezne vedenjek po banketu včas do 1. avgusta nazajnimi slavnostnimi obredi. Državom in gostom, ki se ne vedenjekončata, preseklo odhod po dinzih postihnih solodino poštne hiši na pravotolno naznamlo. Točno ob 1/2 5. ura zberu se društva pri Vičekovem hotelu, potem odhod na slavnostni praznik k ljudski veselici. 1. Proste vaje zdravilni solskih jednot 2. Skupne vaje „Sokola“ s kipi. 3. Vaje solskih oddelkov na državo, hvaljaj in kopiji. 4. Proste zavala z obiskom vsporedom. Ustopnina k ljudski veselici od osmih 10. kr. dovoljna je prostota. V slavnostnega vremena banket o poledne, odled postupkih jam pa ob 3. uri po popoldne. Izpada veselca vrilda se bude v tem slajtu z vsemi točkami na prostiranem plesnem postopeški jami. Druge dan, dne 6. avgusta, se pričodi pri zadnjem stvari vedenjence izlet v podleglo ino odhaljeni Preddjanski grad. K slavnosti vogn posred vlag iz Celja in iz Trsta. K obšini vedenjek, vabi slavnostni odhod.

Iz Gorice se vedenjci depulacija „Gorilskega Sokola“, ki bo stala 8—10 Sokolov v novi društveni obliki. — „Pravski Sokol“ se popolje v navadni obliki (ker društvena množina dovoljena skozi Ajdovščino). — Takega narodnega praznika ni viden se noben trg na Slovenskem! Bog daj lepo vreme!

Danasaňa Številká ima 2 strani priloge, zadevajoče prihodnje dopolnilne volitve.

Razgled po svetu.

Preosnova valute. — Državni zakonik objavlja treje zakonov: zakon, po katerem se umakne iz prometa 200 milijonov goldinarjev državnih not — zakon s katerim se pooblaščuje finančni minister, porabiti do 225 milijonov krov za odkupnino državnih not iz zista, pridobljena za preosnovno valuto — in sedanje zakon, kateri omogočuje finančnemu ministru skrečti solinske obvezne za 70 milijonov krov.

Grof Kalnoky, minister zunanjih poslov, namerava baje odstopiti. Urvok je baje na poslop, ki je nastal na Ogerskem vsled cerkveno-političkih homatij.

Avtstrijski veleposlanik v Parizu grof Hoyos je podal ostavko in odstopi baje že na jesen. Uzrok niso znani.

V Plazu na Českem so prijeli nekega premogarja, ker je na sumu, da je on uzročile dinamitnega atentata na tamošnji nemški dom. — Tudi v Pragi so zaprli več anarhistov.

Poljski časnikarji so imeli shod v Lvovu, pri katerem se je v ostrih besedah razpravljalo žalostno stanje Poljakov na Slezkem: prav rezke pušice so letale na nemške liberalce. Sklenili so v posebni resoluciji, da treba podpirati poljska društva na Slezkem in jeden zborovalcev je takoj podaril v ta namen 10.000 gld. — Levitarski listi so zaradi tega prav hudi na Poljake, katerim se vendarne pologome odpirajo oči.

Civilni zakon v Avstriji? Poljski Narod je priobčil vest, da l. 1895. pride tudi v avstrijski zbornici na vrsto načrt zakona o — civilni poroki. Ne verujemo!

Coroninijev klub se je začel rušiti. Izstopila sta istrska državna poslaneca Baroli in Rizzi, ker jima ta klub ne daje dosti poročila za — orhanitev laškega — poselnega stanja. Čudna možičeljna!

Med Rumuncem na Erdeljskem se se vedno ni polegla razburjenost proti Madja-

rom in vladu. Te dni je najvišje sodišče potrdilo znano nečuvano razsodbo pred madjarsko poroto v Kološu, kar je Rumunc se bolj razburilo. — Ogerski notranji minister Hieronymi potuje med Rumuncem, kateri pa ne marajo priti z njim niti v dotiko.

Na Ogerskem je začela duhovščina živo agitacijo za prošnje, naj bi cesar ne potrdil postave o civilnem zakonu.

Hrvaški sabor zboruje v največji vročini; zato se pa tamkaj dajejo vroče zaušnice hrvaškega narodu. Madjarski ban ukazuje, njegovi kimovci pa slepo ubogajo. Takó se odobrujejo vsa bremena, narekovana v Pešti, dovoljuje 30.000 gld. v pomoč madjarski razstavi v Pešti, s katero se bo slavila tisočletnica dohoda madjarskih oblastnečev v Evropo, in pa — preložitev hrvaške gimnazije z Reke na Sušak.

Uboga Hrvaška!

Na Francoskem se v zbornici pridno razpravlja strogi načrt zoper anarhisto. Potem vladu baje iztira iz države vse znane tuje anarhiste, ki zdaj šeuvajo po Francoskem. Vlada upa, da do 2. avgusta bo ta zakon že uveljavljen, da se bo razprava proti Carnotovemu morilcu že vrnila po novih doloebah, zlasti, da se razprava ne bo smela priobčiti v časopisih ali posebnih tiskovinah.

Mej Kino In Japonsko je nastala vojska zaradi polotoka Koreja. Angleška vlada je posredovala za mir, a brez uspeha. Japonci so strelijali že na znana korejska mesta ob morju in potopili nekaj kinežko ladijo.

Morilca bolgarskega ministra Belcheva so baje po dolgem iskanju prijeli na Rumunskem. Morilec se zove Toador Ivan Arnavi in mu je se le 22 let. O vzrokih umora ni še znano nicesar, kakor se tudi ne ve, ali ga Rumunski izroči bolgarski oblasti, kajli rumunski zakoni ne pozajmo smrtno kazno. Izroče ga torej je v tem slučaju, ako Bolgarska zagolovi, da ga ne obudi na smrт.

Mi smo zelo radovedni na to razpravo, kajti vzdruži temu umorstu so zaviti se vedno v neprizorno tajnost.

Obedno stanje v Štelli se razvijejo baje v kraljiku. Razmene se urede tako, da prezame zapovedujejo general vodstvo prefekture v Palermu. Za to mesto je določen general Mirri v Bolonji.

Dopisi.

Iz Dolenje Vrtojbe. — Danes se godijo na svetu res čudne stvari, v tem stoplju napredka*, da cloveku klubnik na glavni vstop. Prav tako je tu pri nas v Vrtojbi. Naj povem, ...

Spol je naša Vrtojba zapuščena v vsakem duševnem oziru. Naša mladina je v napredku pozbujena. Mislite si, da je že več časa naša občina brez duhovnika. Kjer ni dušnega pastirja, je slabo za odrasle, toliko večja je pa nesreča mladosti (otrokom). Kdo smo imeli gosp. vikarja tukaj, videl si v cerkvi ob nedeljah in praznikih obilo streljivo otrok pri sv. maši, kakor tudi pri popoldanski ljudski božji, sedaj pa jih zastane gotovo tri četrte — in kakš je že njimi? kje so? Na mesto k službi božji, lovč se po vinogradih, tam kradejo sadje, lomijo drevesa in s tem delajo škodo.

Kam — pridevemo, — ako stvar pojde tako nadalje? Res bode morda vprašali čitatelj teh porednih vrstic, kje so pa starisci, da svoje otroke ne posiljajo v cerkev? Saj več, dragi, kakšna je dandanašnja mladost (otroci) — brez pravega dušnega pastirja in krepkega učitelja, staristi morejo le malo pomagati v tej zadevi.* Kaj je potrebno ukreniti, je umilje same po sebi. (O drugem delu dopisa se moramo se posreči poneti, predno ga priobčimo. Ured.)

Iz Črnk, 22. julija. — Zadnje dni preteklega teda so zvonovi v povišanem pa se že dodelčen zvoniku z obranim zvajanjem in topici s svojim grmenjem oznamovali in vabili k novi maši, katero je danes sluzil novomajščnik č. g. Jožef Gigoj. Ta izredna slavnost je privabila množe grupe naroda tudi iz bližnjih župnikovin. Novomajščnik je spremljajo pred oltar osem duhovnikov, nekaj bogoslovcov, in okoli šestdeset svatov, njini na celu še krepki starisci. Slavnostno propoved je govoril č. g. Fr. Kodrič, vikarji trnovski. Slavnosti primeren govor jasno in s povarkom propovedovan je tako ustrezal poslalcem, ni utrudil. Tudi petje č. g. novomajščnika je zelo ugajalo. Domaci pevci so pod vodstvom ve. g. dekanu Anton Gribičem pa lečko Kamovo anaso. Trud in vtrajnost pa vse premore.

Po lepi cerkveni slavnosti so se svatje zbrali k obedu v učitelju. Tri sobe so napolnili. Zastopano je bilo dostojočno tudi župništvo in učiteljstvo. Da niso izostale objavljene napitnice, mi pač ni treba povdarijeti. Č. g. Fr. Kodrič je napil novomajščnika, ta slavnostnemu propovedniku. Preč. g. župnik B. Grča je napil sv. očetu Leonu XIII., prevzv. knezonadškofu Alojziju in presv. cesarju Franciju Josipu. Na to so pevci zapeli cesarsko pesem, svatje pa so jo stoječi soperi. Župnik Kosovel se je spominjal svoje desetletnice ter napil svojemu duhovnemu očetu v. g. dekanu. Bivši črniški župan g.

* Motite se, gospod dopisnik. Tudi najboljši duhovnik in učitelj ne opravita nič, aki ju ne podpirajo starisci. Ali se ne spominjate dopisca v „Soči“ pred par tedni, ki je zaključil: „Dajte nam dobre starice — in mi vam damo dobre otroke?“ — Ured.

Leban je deloma v rimah napisil novomajščniku in njegovim starišem. Posebno so goste razveselili gg. bogoslovi z svojimi govorji. Slavilo so svojega tovariša novomajščnika kot značajnega mladeniča, ki se je ne le z stanovsko znanostjo, timveč i z drugimi znanostni resno pripravil za svoj učiščeni stan. Bogoslovec, ki „čevljev meri pet in palec pet“, je pravsljal vzdajnost svatov, ki razni po stanu in starosti so edini v idealih in načelih, ki morejo osrečiti narod. Župnik Grča se je zahvalil za lepe besede, svate pa naprošil, naj svojo ljubezen do naroda pokažejo s tim, da sežejo v žep in darujejo po svoji dobravi volji za „Slogine zavode“ in za „Alojzijevisče“. Naprošil je malo Leopoldino Cigoj, da pri svatih nabira darove, in nabraja lepo svetico za „Slogo“ in za „Alojzijevisče“. Od več. g. dr. Antona Gregorčiča je došel novomajščnik in svatom

zik je torej teli gibčen in bogat, da izražamo lahko isti pojem na več načinov. Zdaj pride vrsta na vas, "Corrier" jezik-oslovec. Izrazite nam vi v italijansčini naš uvrstek, a pomenite s pristnim besedami italijanskimi, latinsčino (francosčino) pustite na stran! Dajte! Pisite stari teli v Gradec, naj vam ona prevede naš uvrstek na nemški jezik, a brez tujih izrazov. No, ta, ta se bode še le potila! Vidimo jo že, kako ji sapo zapira. Nič ne deč, laž naj se kaznjuje. V štirinajstih dneh — upamo — nam odgovorite. Ako ne, priznate sami, da ste nesramni lažniki in podli obrekovlci.

Avete capito?

Iz Kobarida: Naša stara in nekdaj sloveča Čitalnica se v avgustu zopet nekoliko vzdrami z veselico, kakor je storilani. Čas bi res že bil, da bi se splošno zbulila. — Zdaj, ko je nastalo nekako splošno pomirjenje med duhovstvom in posvetnim razumnostvom, se nadajemo, da se naša častita duhovščina lesneje oklene našega narodnega društva. V društvu, kateremu je od nekdaj zvest član veleč. g. Andrej vitez Jekše, je pač gotovo primeren delokrog vsi duhovščini brez razlike. Kak dobiti in imajo gospodje, da se odtegajojo Čitalnici in sploh našemu društvemu življenju? Nikakega, pač pa postajajo vezi med posvetnjaki in duhovniki čedalje sibkejše. Komu v korist? Ni komur! Škoda je očitna na vse strani.

Zato bi bilo vendar le dobro na vse strani, ako bi v naši Čitalnici zavel zopet oni starci, ki je vse oživljali in dajal Kobaridu časten pridev "najbolj narodnega trga". Seveda se ne snejo postavljati oskoscni pogoji, če: Pridem, pristopim, ako izobčite ta ali oni časopis itd. Takó ne gre. Mi mislimo samostojno in hočemo o vsaki stvari slišati več zvonov. Da bi se nam usiljevala le enostranska duševna hrana, kaj takega naj se o nas ne terja.

Upamo, da taki zaželeni časi pridejo. Naša častita duhovščina cele dekanije brez izjeme je pokazala te dni, kakó edina je z našima državnima poslancema. Iz tega veselega pojava sodimo, da nastanejo za Slovence na Goriskem boljši časi, nego je sedanji bratomorni preprič. Potem gotovo zopet oživi staro društveno življenje povsed na Goriskem in še posebe v našem prijaznem Kobaridu.

Iz Ljubljane, (Izv. dop.) 25. julija. — V konservativnih krogih so jako nevoljni, da je vas ljubljanski dopisnik razkril, kam da meri njih postopanje. Posebno njegovo dokazovanje, da stope na stališču nemškega državnega jezika, jim nič kaj ne ugaja. (To tudi mi verujemo! Pomaga pa nič ne vse zvajanje in zavijanje! Ur. e.) "Slovenec" piše, da smo mu zaradi tega ločitali, ker je zahteval, da naj se po pravčnosti sedijo tudi narodne zahteve. Kje je to stalo v "Sočinem" članku? Iz tega bodo citatelji tudi prevideli, kakó znajo nekateri gospodje resnico zavijati. Če pa "Slovenec" misli, da je to pravčno, da se v Ljubljani nemščini pušča na uličnih napisih za mnogo let še vedno prvo mesto (Niti drugega ne! Ur.), dočim v Celju in Mariboru ostanajo le nemški napis, potem je pač dokazal, da je že popolnoma v nemškem laboru. Mi smo sem pisali, da je "Slovenec" zaradi tega za nemški državni jezik, ker hoče po sili priznati nemščini v Ljubljani večje pravice nego jih ima slovensčina v Celju in Mariboru. Pri tem ostanemo tudi danes, naj je že gospodi pri "Slovencu" ljubo ali ne.

Stara navada nekaterih časnikarjev je pa, da stikajo po dopisniku, ako stvari ne morejo več opovreči. Tega ne baš lepega natina se je tudi poslužil "Slovenec". Rekel je, da Vaš dopisnik tudi rad pise članke zanj. Ker imate, kakor razvidim iz Vašega lista, v Ljubljani vse dopisnikov, ne morem vedeti, če ni kak vaš dopisnik pisal že kaj za "Slovenca". Kar se pa tiče dopisnika o uličnih napisih v Ljubljani, so se pa "Slovenčeva" gospoda grozno zmotili. Ta dopisnik ni pisal še nobenega članka v "Slovenca" in ne hrepeni po časti, da bi kedaj bil sotrudnik njegov. Sicer je pa malo ležeče na tem, kako je pisal, temveč, kaj je pisal. Vaš dopisnik gotovo ne bode nikdar si belil glave, kdo je kak članek pisal, temveč se vselej loti le stvari same.

Minuli teden je bil slovesno umeščen ljubljanski župan gosp. Grasselli. To priliko je porabil naš deželnih predsednik baron Heim, da je dal odduska temu, ker ga je že dolgo težilo. V svojem nagovoru je razkatal, kakočne dolžnosti ima občinski zastop, in pri tem reveda dal tudi razumeti, da mu ni prav, da se premalo gleda na Nemce. Sicer je žel gospod deželnih predsednik s svojo gorečnostjo tako dalec, da je župana popolnoma zamenil s kakim okrajnim glavarjem. (Kaj pak, saj to bi radi imeli! Ur.) Kakšen ponem bi pač imel samostojen mestni statut, ko bi bi župan navaden uradnik? Da s slovenskim mestnim zborom deželnih predsednik ni zadovoljen, se praviti ni treba. Omeniti pa moramo, da je že gosp. baron Heim moral priznati, da je v marsičem mestni zbor jako mnogo storil.

V nemške javne šole v Ljubljani hodilo je lani 214 dečkov in 401 dekle, torej 615 otrok, v zasebne pa 530 dečkov in 86 dekle. V nemške šole je torej hodilo 935 otrok. Očvidno je, da mnogi slovenski starši posiljavajo svoje otroke v nemške šole. Nekoč je krivo to, da ljudje namena teh šol ne poznajo. Mislijo namreč, da se v njih uči le v večji meri nemški jezik, ali tega pa ne vedo, da so za nemške otroke. Duhovščina je v Ljubljani ljudi odgovarjala od posiljanja otrok v nemške šole, pa nič ne pomaga. Učitelj in katehet govorita z otroki slovenski, če vidita, da nemški ne gre, in to traja takó dolgo, da se otroci toliko nemščine prizne, da si dalje pomagajo. Posebno pri krščanskem nauku se poslužujejo slovensčine. Mi ne mislimo gospodu katehetu kaj ocitati, mislimo pa vendar, da bi bilo pametnejše, se strogo držati načela, da se v nemški šoli sme le nemški govoriti. Slovenski otroci bi potem v nemški šoli zares ne uspevali, in dvojke bi starše na koncu leta najbolj prepričale, da njih otroci ne spadajo v nemško šolo. Z rabo slovensčine v nemških šolah se najbolj pospešuje ponemčevanje.

Verfälschte schwarze Seide. Man verfüge ein Masterstück des Stoffes, von dem man weiß, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Achte, rein gefärbte Seide krauselt sofort zusammen, verlöscht bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbrauner Farbe. — Verfälschte Seide, die leicht speckig wird und breicht, brennt langsam fort, namentlich glimmen die "Schussfaden" weiter wenn sehr mit Farbstoff erschwezt; und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur echten Seide nicht krauselt, sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der echten Seide, so zerstört sie, die der verfälschten nicht. Die Seiden-Fabrik G. Henneberg [k. u. k. Boden] Zürich versendet gern Muster von ihren echten Seidenstoffen an Jedermann und liefert einzelne Roben und ganze Stücke porto-and zollfrei in die Wohnung an Private. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. (5)

Za trgovce in krojanjarje!
Najboljše in najcenejše kupovališče za vse vrste: možke in ženske nogavice, Jägerjevo perilo, robe itd. v tovarnički zalogi
Jos. Mandl, Dunaj
I. Schwertgasse 3 (bei Wipplingerstrasse 18.)
Najnočišča razpoložljav po železnici in pošti na vse strani.

Zaloga oglja!
Zdoli podpisani prodajam oglje iz lesa zraven gostilne "PRI LIZI" v Kapucinski ulici št. 9. v Gorici.
Jožef Valetič.

6 gld. 6

Senzacijo

delajo najnočišča originalne goldin-remontoir žepne ure iz Genfa

Te ure so takó krasno in elegantno izdelane, da jih celo izvedenci ne morejo razločevati od zlatih. Krasno cilezirani pokrov ostanejo vselej enaki in daje se za točnost triletno pismeno zagotovilo.

Cena za kos 6 gld.

Prave goldin zlate verižice z varnostno zaporo vrste Sport-Marquis ali Panzer-Facon za kos 1 gld 50 kr.

K vsaki arli brezplačno ohranice.

Goldin ure so zaradi svoje točnosti v rabi skoraj že pri večini uradnikov avstro-ugarskih železnic. Dobivajo se edino le pri osrednjih zalogah.

Alfred Fischer, Dunaj, I., Adlergasse, 12.

Pošljite se po povzetju al proti plačilu naprej.

Svari se pred ponarejenimi, ki so ceneje a nič vredne.

Svetovno blago - V vseh deželah sijajnim uspehom vpeljano

K SARGOV
KALODONT

(Od zdravstvenih oblasti preiskano)

Jako praktično na pčtovanju. Blagodišeče - hladilno. Dobi se povsod.

Vsek vede da je najvažnejše za naše zdravje prebavljanje: ampak mnogo premalo gleda se na to, da so za to neizogibni dobi zahite. Ne da se dovolj živo in dovoljkrat ponavljati stari rek: "Dobro prevezeno je na pol prebavljen". Dvorni zohodzdravnik cesarski svetnik E. Thomas na Dunaju, prof. dr. Koch in drugi znanstveni veljaki, napisali, dr. H. D. Miller, profesor na zohodzdravniškem zavodu v Berlino, v svojem spisu: "Microorganizmi ustne dupline" Lipsija 1892 so dokazovalno izpričali, da se v vzdih gorke ustne dupline neprestano in neverjetno številu snujejo strupene snovi ter da se iz teh izvirajoče, čestokrat jako nevarne bolezni dadô predčati z vestinjo in resnim umivanjem ust. Te-sna zvezca mej "pokazanimi slabimi usti" in "pokazanimi želodcem" se je določila že le po teh novih natančnih preiskavah. — Samo voda pa teh strupenih snovi ne odpravi. To se doseže le z uporabo — in sicer najbolje zutraj — in na večer antiseptično deljučega skrbno pripravljenega in skusenega sredstva za čiščenje zob, kakor se predlaguje v splošno priznani načini "Sadr-ov Kalodont". Česar vedno rastota, sedaj vse na milijone narasla vporaba najjasnejše svedoci -priča - za veljavno tega sredstva. — Rousseau je rekel: "Ženska z lepimi zobmi ni nikdar grda!" Toda ne le lepotu in mičnost smejajočih se ust, dosežemo s takim varstvom zahite, ampak zagotovimo si tudi kar je važno, name: zdravje do pozne starosti održati roženega, pripoznavanja i pismenega naravnega iz najvišjih krogov v prileže vsakemu kosu.

Varujte se v zavitku sličnih, le za prevaro narejenih, brezsenih ponaredb (posnemb).

St: 6239

Javna dražba.

Dne 13. avgusta t. l. od 11. ure predpoldne do počne bode pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Sežani javna dražba občinskega lova v Gabrovici.

Dražbeni pogoji se lahko pregledajo pri podpisanim uradu.

C. kr. okrajno glavarstvo

Sežana 22. julija 1894.

Išče lučenca

Martin Richter,

trgovsko vrtnarstvo in sadna drevesnica v Št. Petru pri Gorici.

Za porabo sadja.

Stiskalnice za sadje in grozdje

najnočišča sestava. Izvirni izdelki s trajno delujočim pritiskalom in z ravnalom tlacične sile.

Največja sposobljenos za delo in 20 odstotkov več nego pri drugih stiskalnicah je zajamčena.

Mlini za sadje in grozdje.

stroji za grozdje rebljati.

Popolne moštarne, stoječe in vozne.

Stiskalnice in mlini za izdelovanje malinovra in drugih enakih sadnih sokov.

Sušilnice za sadje in zelenjad.

Najnočišča samodeljujoče patentovane tetne skropilnice "Syphonla" izdelujejo kakor posebnost:

P. h. Mayfart & C. o.

c. in kr. izkl. priv.

tovarna kmetijkih strojev, hlevna in fužina na par na Dunaji, II., Taborstrasse 76.

Čenike in priznatična posma zastavlja. Začenjani in prekupri se nečijo.

Pred nakupom ponarejenih strojev se svari.

(58-2)

Odporniki volitvi za deželni zbor.

Vsled znane odpovedi deželnih poslancev prof. Tomaža Čerina (v kmečkih občinah goriškega okraja) in dr. Andreja Lissjaka (v veleposestvu) se bosta v kratkem vršili dopolnilni volitvi za deželni zbor goriški. O odpovedi teh dveh poslancev si je javno imenje že ustvarilo edino pravo sudbo, zato o njej ne bomo dalje zgubljali besed. Ona uzorna edinost našega ljudstva, ki se je pokazala pri vseh šestih volinih shodih hodiši glede na sodbo o domaćem političkem položaju, boljši glede na ono malo, ki kakor goriške Slovence v najbližnji prihodnosti, daje nam najbolje poročilo, da se bosta tudi ti dve dopolnilni volitvi vršili tak, kakor edino zahteva narodna čast in vsestranska korist slovenskega naroda v tej deželi.

Se le v soboto smo dobili v roke razglas e. kr. namestnišva, ki določa dopolnilno volitev v kmečkih občinah goriškega okraja na dan 27. avgusta. Ta razglas se glasi:

Razglas.

Za dopolnilno volitev enega poslanca za deželni zbor poknežene grofije Gorica in Gradiška v volilnem okraju kmečkih občin Gorica (okolica), Kanal, Ajdovščina z volilnim krajem Gorica, določeno se dan 27. avgusta 1894.

Trst, dne 18. julija 1894.

C. kr. namestnik:
Rimaildini.

Ze včerat se je primerilo, da se tak važni razglas izdajo potem, ko „Soča“ že izide, da moramo se le tečen poznejte obvestiti o njih svoje citanje. Ali tisti v tem kak namen ali pa vse to le — „slučaj“, ne moramo danes prisikovati.

Dne 27. avgusta pridejo torej volilni možje iz vsega okraja v Gorico, da s svojim glasom poklicijo v deželni zbor možje, ki odločijo pozneje, kdo naj bo zastopnik našega ljudstva v deželni zboru goriškem. Umljivo je tedaj, da so prvočne volitve največje važnosti; a ob enem je umljiva dolžnost vsakega rodoljuba, da se teh volitev udeleži ter da pomaga do zmage takim volilnim možem, ki so neodvisni, razumni in neouahljivi v svojem prepiranju, ki se ne dajo premotiti po zvajah, obetanjih ali strasti ne zdržljiv cas na dan volitve, ne prej. Priporočamo tedaj vsem rodoljubom na deželi, poslovno povrjenikom društva „Sloga“, naj obrnejo vso svojo pozornost in skrb na to, da se prvočne volitve stročno izvršijo.

Ah bolj kot kdaj poprej za potrebo, da se pri beg, kakor tudi pri volitvi v veleposestvu, pakajo tista izključna sreča in edinost, o kakorsm se videti, da je v tem svetu najsigajniji dokaz pri vseh volilnih shodih. Ves slovenski svet, d. v. vsi politički svet gleda zdaj na nas goriške Slovence, da bo videl, ali more zanesno jeman takih veličastnih pojavit, ki so se kazali pri dosedanjih shodih. Dokazujmo vsemu svetu zlasti sedaj, da znamo tudi dejanski vredni to, kar veličastno zatrjujemo v besedah in sumnih poglavijah.

Pripravili smo, da vsi iskreno narodni in zavedni volilec enako z namu čutijo potrebo, da uprav pri letoskih dopolnilnih volitvah podamo svelu tak veleposmembeni dokaz. Zato bodo gotovo že pri prvočnih volitvah v domaćih županjih volili le take velilne možje, ki pridejo enega sreča in delha sem v Gorico, da tu soglasno potrdi na največavnosti način, da na Goriškem vladu že popolna sloga in bratska edinost v domaći hiši slovenski.

Ah uprav volitev, ki se je vršila pred petimi leti v tem okraju, nas opominja, naj bomo pozorni in previdni, da bodo possem nemogoče spletke, ki čez noč in proti volji prvočnih volilcev utisnejo slovenski politički zrelosti nekak eden pesek. Kaj se je zgodilo pred petimi leti kar čez noč in v največje zatujenje slovenskega občinstva, je pač se vsakomur dobro znano, saj z onim dnevnim in unim pogreškom je pričel znani strastni razpor, ki je došel do dolgorazburjalnih dogovorov na Goriškem in se dalje okrog.

Kaj je treba storiti, da se ogremo ne le takim prizorom, katere smatramo letos kot posven nemogoče, marveč tudi vsaki kolikor pomembni nesložnosti, to zato najbolje pogode volilci sami, ki brez dvoma izvole le take volilne možje, ki bodo v vsakem položaju, naj pridejo miglaji ali priski od katerokoli strani, vredni in zvesti tolmači tistih svojih domaćinov, ki so jim zaupali tako važno na togo in ustavno pravico.

Prve dni avgusta začnejo že prvočne volitve. Rodoljubi v vseh občinah naj se torej posvetujejo že sedaj, katere volilne možje naj bi volilci poslali v Gorico volit deželnega poslance.

Ti volilni možje naj bodo pravi cvet nezavisnosti in zavednih volilcev, ki bodo vsi kakor jeden mož in z oduševljenim sreču glasovali za neodvisnega narodnega kandidata, za katerega se zjednijo rodoljubna srca v celiem okraju.

Ta volitev mora biti najsigajnije spričalo naše edinosti naše složnosti in političke dozorenosti. To složnost naj kažejo že prvočne volitve, ki so najgotovejša podlaga častni glavni volitvi. Te edinosti, ki bi blagodejno uplivala na ves narod slovenski, ne sme rušiti nikak zahrbiten poskus tistih, katerih je neljuba sedanja lepa složnost vseh iskrenih slovenskih srcev. Zato bodo skrb vseh rodoljubov na deželi, da se prvočne vo-

litve dovrši častno in soglasno pod eno samo zastavo: za edinstvo, za slogo, za bratsko ljubezen v domači hiši, za odločen boj v korist čast in ponos slovenskega naroda ob tej skrajni meji naše ljubljene domovine!

* * *

O volitvi v veleposestvu nimamo kaj posebnega povedati za danes. V prilogi je naše političko društvo „Sloga“ priobčilo pouk o vsem tem, kar je potrebno vedeti vsem veleposestnikom pred volitvijo. Priobčen je datje ondi ves imenik veleposestnikov v slovenski volilni skupini, kateri naj si vsak rodoljub dobro ogleda; ako natele na kiko nerdenost, naj takoj storiti potrebne korake v zmislu „Sloginega“ pouka. Časa je le še 8 dni. Vlada priobčuje vse take razpise v laškem časopisu, kateri dobri redko kak Slovenc pred oči, a vrhu tega se navadno — nočemo preiskovati, ali je tu slušaj ali name — vedno ob takem času, da „Soča“ 8 dni pozneje naznani take važne naredbe slovenskega občinstva. Objavljenje uradnih naredb v „Osservatore Triestino“ nima torej za Slovence nikake vrednosti — in ta nedostatek, skrajno žaljiv in skodljiv za slovensko večino v deželi, se bo moral prej ali slej odpraviti!

Veleposestniki in drugi rodoljubi maj torej skrbno pregledajo danasnjo prilogo in storijo v zmislu pouka vse potrebne korake, da se obvaruje vsaj tista in menda edina pravica, katere se moremo posluževati v polni meri, ako le hočemo.

Rodoljubom v okolici goriški.

Dne 6. avgusta začnejo prvočne volitve v kmečkih občinah v okolici goriški, pri katerih se bodo izbirali volilni možje, ki odločijo pozneje, kdo naj bo zastopnik našega ljudstva v deželni zboru goriškem. Umljivo je tedaj, da so prvočne volitve največje važnosti; a ob enem je umljiva dolžnost vsakega rodoljuba, da se teh volitev udeleži ter da pomaga do zmage takim volilnim možem, ki so neodvisni, razumni in neouahljivi v svojem prepiranju, ki se ne dajo premotiti po zvajah, obetanjih ali strasti ne zdržljiv cas na dan volitve, ne prej. Priporočamo tedaj vsem rodoljubom na deželi, poslovno povrjenikom društva „Sloga“, naj obrnejo vso svojo pozornost in skrb na to, da se prvočne volitve stročno izvršijo.

Naj se nikar ne ziba v sladki nadji, da je vse storjeno, da nasprotnika ni videti, da vse pojde tako gladko in lepo, kakor kdaj želi. Nikar ne tako! ker nasprotnik dela, čejo in preži ter čaka na priložnost, ko bodo rodoljubi v nemarnem spanju ali v presirnem veselju, da plane iz zališja, pomandra naše masade ter zaseje svojo setev, katero bo tudi žel.

Zato naj bodo rodoljubi pozorni in delavni. Naslednja tedna se bo odločiti za usodo prihodnjih volitev!

Veleposestnikom!

V tork dne 28. avgusta bodo dopolnilna volitev velikega posestva goriškega v deželni zbor. V deželni dvorani goriški začne volitev ob 10. uri predpoldne in konča ob 1. popoldne. Ako bi bila potrebna ožja volitev, naznani volilni komisar koj ob 1. uri, kdaj bi se ta pričela. Zato je treba, da volilci ostanejo v Gorici vsaj do 1. popoldne, da izvije izid volitve. Ker so volitve v velikem posestvu posebne važnosti za nas goriške Slovence, mora vedeti vsak veleposestnik postavne določbe glede takih volitev. Da ne bo treba vsakemu veleposestniku posebej preiskovati po knjigah takih določb, naj tukaj navedemo glavna pravila, katerih se je treba v tem oziru za zdaj držati.

I. Veleposestniki naj se zdrže drugih volitev.

Vsek veleposestnik, ki je vpisan v volilni imenik veleposestnikov ali ki upa, da vsled reklamacije pride vanj, naj se zdrži volitve, ko se volijo volilni možje v kmečkih občinah, in naj ne sprejema časti volilnega moža, ker nikdo ne more voliti v deželni zbor v dveh skupinah, ampak samo v eni. Ako bi kateri veleposestnik volil kot volilni mož v kmečkih občinah, ali tudi le kot prvočni volilec, ko se volijo v posameznih županjah volilni možje, bi ne mogel potem več izvrševati volilne pravice kot veleposestnik, kar bi nam gotovo skodilo. Zanesljivi volilni možje dobijo se v vsaki občini; veleposestniki so pa le tisti, ki plačujejo dovolj davka; njih število se ne da pomnožiti po volji; zato moramo varovati vsek glas, da se nam nobeden ne zgubi.

II. Izpuščeni veleposestnik naj reklamuje svojo pravico.

Veleposestnik je vsakdo, ki plačuje doljeni znesek zemljškega davka; ali volilec med veleposestniki je le tisti, ki je vpisan v volilni imenik veleposestnikov, ki ga sestavi e. kr. namestništvo v Trstu in ga razglasil v svojem listu „Osservatore Triestino“. Kdor ne dobi svoječjih imen tiskanega v tem imeniku, naj reklamuje svojo pravico, drugače je ne bo more izvrševati. Reklamacija je prav kratka, na pr.: „Veleslavno e. kr. namestništvo! — Podpisani posestnik, stanjujoč v občini . . . županije . . . plačuje kakor je razvidno iz priloženega davkarskega razkaza (davkarskih knjižic), toliko zemljškega davka, da mu pristoja volilna pravica za deželni zbor v skupini veleposestnikov. Zato prosi, naj se vpise njegovo ime v imenik volilcev iz skupine veleposestva za letosno deželnozbornsko volitev. — V . . . dne . . . 1894. Podpis (ime in priimek, kraj in h. M.)“

Ker so reklamacije silno velike važnosti, naj sledi zopet o tej stvari kratek pouk.

V skupini veleposestnikov ima pravico voliti vsakdo, ki plačuje 50 gld. davka od zemljščice. Vsakdo, ki plačuje obilo davka naj pregleda v svojih davčnih knjižicah, ali ne plačuje morda vsaj 50 gld. zemljškega davka. Kdor je spoznal, da mu tice volilna pravica v velikem posestvu, naj pogleda, ali je njegovo ime vpisano v volilnem imeniku, ki ga je objavila vlada v svojem glasilu „Osservatore Triestino“. Ta imenik ponatisnili smo tudi mit ter ga razposlali kot priloga „Soči“ znanim rodoljubom in „Sloginim“ povrjenikom. Kdor ne dobi v roke tržaškega lista, naj isče svoje ime pa v tem imeniku, in kdor svojega imena v njem ne najde, naj hitro reklamuje svojo volilno pravico pri namestništvu v Trstu. Kdor ne zna sam spisati prosnje, ki je brez koleka, naj se obrne do bližnjega načelnega razumnika, ki mu jo golovo radi spise, ne da bi zahteval za to placiilo. Edina in neobhodno potrebna priloga taki prošnji je spričevalo e. kr. davkarje, ki se dobi brez koleka in brez plačila, da dolžnik plačuje najmanj 50 gld. davka, kakor zgorej rečeno, ali pa tudi samo davčne knjižice.

Take reklamacije so prav golovo potrebne vsem tistim, ki plačujejo davke pod razne davkarje, pa nikjer ne 50 gld. skupaj. Taki posestniki naj bodo že pripravljeni na reklamacije ter naj zahtevajo o pravem času od davkarjev potrdilo, koliko davka plačujejo, in naj priložijo vsa potrdila — ali pa davčne knjižice — k svoji prostini. Vsak volilec ima tudi pravico zahtevati, naj se kdor izbrisca iz imenika, ako je prišel vanj, ne da bi imel k temu potrebne pogoje. Čas reklamovati svojo volilno pravico je 14 dni, potem ko je vladni list objavil volilni imenik. Zavedni rodoljubi naj se pa ne zadovolijo s tem, da pregledajo imenik samo za svojo osebo, ampak naj ga pregledujejo tudi za druge rojake, katere poznajo, ter naj opominijo na dolžnost reklamovati one, ki bi se tega sami ne spomnili. Vsakdo — volilec in nevolilec — naj dela po svoji moći, kajti tu gre za javno in splošno korist.

Volilni imenik je bil razglašen v vladnem listu 20. t. m. Reklamacije se morajo torej oddati pri e. kr. namestništvu v Trstu ali na kateri e. kr. poštni postaji (postnem uradu) do **3. avgusta**. Kar rabi pismo časa po posti, se ne steje.

III. Veleposestnik

naj ostane zvest svojemu narodu in naj se ne da preslepili po narodnih nasprotnikih, da bi obečali svoj glas za kakega moža. Ne verujte nikakemu sleplju in nikaki čebi, ki bi vas hotela pregovoriti za kakega nasprotnega kandidata. Vsak veleposestnik naj ima toliko ponosa v svoji duši in toliko ljubezni do svojega naroda v svojem srcu, da ne dà glasu ali pooblastila nasprotniku, naj bi beračil in pritiskal zanj k dorkoli.

Slovenci se zdaj imimo za kandidata, zvestega avstrijskega državljanu, zvestega in vernega rojaku, ki se ne sramuje naše besede in našega ljudstva, ki je pripravljen, potegovati se za naše dušne in gmotne koristi. Takemu naj veljajo vsi naši glasovi, vsa naša pooblastila. Veleposestniki naj ne odaajo ni svoje besede ni svojega pooblastila, ako niso popolnomu prepričani, da veljajo takemu možu, za katerega smo se Slovenci zdjedili. Samo zanesljivim možem naj izročajo pooblastila; a še bolje storijo, ako jih poslajo naravnost društva „Sloga“ (če sami ne morejo priti na volišče), ki bo najbolje vedelo, kako pooblastila porabit.

Naj bi nam bila letos usoda mila, da bi nam ne trebalo niti enega nasih imenovati, ki bi presel v nasprotni tabor, ali ki bi z boječnosti ne vršil svoje narodne in državljanske dolžnosti. Slovenci smo v tako ugodnem položaju v velikem posestvu, da zmago, ako ostanejo vsi naši veleposestniki narodu zvesti in med seboj edini in složni. V tako ugodnem položaju bila bi nemarnost ali nezvestoba neodpustljiva. Volilec in nevolilec naj premislijo to in naj skupno delujejo za sijajno zmagovo v veleposestvu, kajti od te volitve je odvisen položaj slovenskih poslancev v deželnem zboru.

IV. Veleposestnik naj varuje izkaznico.

Ko preteče onih 14 dñi, ki so odločeni za reklamacije v velikem posestvu, razpoložite namestništvo po e. kr. okrajinah glavarstvih vsem veleposestnikom, ki bodo pisani v pravljencem imeniku, izkaznico, s katero se pred volilno komisijo izkazajo kot opravčeni volilec. Brez izkaznice ne more nista voliti, in kdor bi jo zgubil, bi moral o pravem času prositi za drugo pri namestništvu po e. kr. glavarstvu. Volilec je treda učenja.

Vsek veleposestnik naj torej skrbno cuva izkaznico in naj jo prinese seboj k volitvi. Kdor ne bo more priči osebno k volitvi, naj poslje društvu „Sloga“ svojo izkaznico s pooblastilom v red, katero naj lastnorodno podpiše. Ako pooblastilo same podkriža, se morata podpisati še dve priči podkrižanja. Golice k pooblastilom in potrebnim punktov razpoložite društvo „Sloga“ veleposestnikom o pravem času. Do tedaj naj se držijo navedenega poduka.

Imenik veleposestnikov

v pokneženi grofji Goricki in Gradiški za dopolnilno volitev v deželni zbor goriški, objavljen v listu „Osservatore Triestino“ dne 20. julija. Vsek volilec je 298. Krajenvno imo na volilčevem krstnem imenom naznana, kjer volilec stanuje.

Abram dr. Josip, Gorica

Attems grof Žiga, Podgora

Bader Alojzij, Gorica

Bassa pl. Ernest, Gorica

Bartolomej pl. Janez, Solkan

Batič Franc Jožef, Cesta

Batič Miha, Sempas

Berlot Jožef, Morsko

Bianchi baron Lenard, Rubije

Bizjak Janez r. Luke

